

Мінаєва А.С.,
д.е.н., проф.

Тищенко В. Ф.,

*Харківський національний економічний
університет імені С. Кузнеця, м. Харків*

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ЇХ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ РІЗНИМИ ВИДАМИ ТРАНСПОРТУ

В роботі проаналізовано поняття, характеристики митного оформлення в Україні. Проаналізовано зарубіжний досвід митного оформлення товарів та форм контролю з боку держави.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Одним із елементів митної справи України є митне оформлення. Метою митного оформлення є поміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення під певний митний режим або завершення його дії. Митне оформлення здійснюється у визначених місцях, у позначені строки й у певних органах. Так як ця проблема вітчизняними науковцями досліджена недостатньо, варто проаналізувати зарубіжний досвід митного оформлення товарів і впровадження його в Україні. Поряд з удосконаленням існуючих форм контролю з боку держави інтенсифікація зовнішньоекономічної діяльності потребує розробки альтернативних форм і методів митного оформлення при переміщенні товарів різними видами транспорту.

Аналіз досліджень і публікації останніх років. У літературі дослідженню поняття, характеристики митного оформлення в Україні присвячені роботи таких фахівців, як Бондаренко І. [1], Вакульчик О.М., Єдинак Т.С., Книшек О.О. [2], Голомозий В.М. [3], Гребельник О.П. [4], Дьомін Ю. [5] та ін.

Невирішені частини загальної проблеми. Метою роботи є виявлення дослідження особливостей правового регулювання відносин митного оформлення при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту.

Основні результати дослідження. Товари, транспортні засоби та інші предмети переміщуються через митний кордон України під митним контролем і підлягають митному оформленню. Митне оформлення – це багатогранне поняття, яке містить різні елементи. Це ціла система взаємообумовлених організаційно-правових та технічних процедур, здійснюваних митними органами в порядку та на умовах, встановлених митним законодавством. Митне оформлення залежить від мети ввезення та вивезення товарів, характеру й властивостей товарів з урахуванням суспільних інтересів. Без нього немислима сама митна справа [3].

Митне оформлення на транспорті складається з низки митних формальностей, а саме попередніх операцій, тимчасового зберігання (стосується виключно товарів) та декларування. Попередніми операціями необхідно вважати дії, які виконуються до початку митного оформлення товарів та транспортних засобів комерційного призначення. До попередніх

операцій необхідно віднести: попереднє повідомлення органів доходів і зборів про намір ввезти товари на митну територію України (ст. 194 МК України); 95 подання документів та відомостей органам доходів і зборів у пунктах пропуску через державний кордон України (ст. 198 МК України); доставка товарів та документів у місце, визначене органом доходів і зборів (ст. 200 МК України) [6].

Декларування є основною митною формальністю процедури митного оформлення, яке здійснюється шляхом заявлення за встановленою формою (письмовою, усною, шляхом вчинення дій) точних відомостей про товари, мету їх переміщення через митний кордон України, а також відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення. Причому письмова форма декларування поділяється на два види – подання або електронних документів, або документів на паперовому носії. Декларування шляхом вчинення дій – це вибір фізичною особою одного із двох каналів проходження митного кордону України. Канал, позначений зеленим кольором («зелений коридор»), призначений для декларування шляхом вчинення дій громадянами, які переміщують через митний кордон України товари в обсягах, що не підлягають оподаткуванню митними платежами та не підпадають під встановлені законодавством заборони або обмеження щодо ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території і не підлягають письмовому декларуванню. В інших випадках необхідно обирати канал, позначений червоним кольором («червоний коридор») [2].

Стаття 9 Закону України «Про державний кордон України» визначає, що залізничне, автомобільне, морське, річкове, поромне, повітряне та пішохідне сполучення через державний кордон України здійснюється в пунктах пропуску, що встановлюються Кабінетом Міністрів України відповідно до законодавства і міжнародних договорів України [5].

Перелік продовольчих і промислових товарів, тютюнових та алкогольних виробів, паливно-мастильних матеріалів та іншого суднового постачання, що перебувають на повітряному чи морському судні в момент прибуття до порту чи аеропорту або вибуття звідти фіксується в списку суднових запасів, який подається посадовим особам митних органів у двох примірниках для здійснення митного контролю та митного оформлення. Алкогольні напої та тютюнові вироби, що переміщуються у вагонахресторанах, пропускаються через митний кордон України за умови сплати всіх належних податків і зборів [4].

Основні методи незаконного переміщення тютюнових виробів в пунктах пропуску через митний кордон України:

Легкові та вантажні автомобілі. Цигарки приховуються в конструкційних особливостях транспортних засобів, спеціально обладнаних схованках, багажних і вантажних відсіках, причепах. Тютюнові вироби можуть перевозитися у салоні автомобіля, речах, під заднім сидінням, під чохлами, використовуються як набивка самого сидіння, у запасному колесі, дверцятах,

бамперах, можуть кріпитися до днища та переміщатися у бензобаку [1].

Мікроавтобуси та рейсові автобуси. Тютюнові вироби вміщуються в багаж, передачі, посылки, які безосібно передаються через водіїв або перевозяться безпосередньо пасажирами дрібними партіями.

Залізничний транспорт. Цигарки приховуються в конструкційних особливостях вагонів з метою уникнення особи від затримання та адміністративної відповідальності: в технологічних порожнинах, рундуках для вугілля, міжстельових просторах над вбиральнями та тамбурами вагонів, рундуках під сидіннями, радіаторах опалення, «третьох поверххах» полиць, сміттєзбірниках, люках над електрощитами, акумуляторних ящиках, нішах для котлів опалення та умивальників, вентиляційних люках [2].

Крім того, для незаконного переміщення тютюнових виробів порушники часто використовують вантажні залізничні вагони, якими переміщуються «сипучі» вантажі: сіль, технічний вуглець, тирса, руда, окатиші, кокс, вугілля, рапс, зернові, шрот, паливні гранули, каолін, глина тощо у вагонах бункерного типу (хопера), у напіввагонах, а також серед товару в «біг-бегах» [4].

Дипломатичні вантажі (пошта). Тютюнові вироби можуть також переміщуються під виглядом дипломатичного вантажу [3].

Для здійснення експортно-імпортних операцій з тютюновими виробами важливим залишається врегулювання цілої низки питань, вирішення яких дасть змогу підвищити статус України на світовому ринку як вигідного партнера; коригування системи ліцензування у сфері обігу тютюнових виробів; спрощення митних процедур при переміщенні даних товарів через митний кордон України [5].

Висновки і перспективи подальших розробок. Отже, митне оформлення товарів є одним з головних завдань, які покладені на митні органи України. Відзначимо і його вагомість для забезпечення економічної безпеки держави, бо саме на цьому етапі здійснення митної справи відбувається не тільки перевірка всіх вантажних документів, а й фактичне встановлення кількісних та якісних показників товарів, які переміщують через митний кордон України. Саме тому одним з головних напрямів сучасної митної політики України повинно бути вдосконалення процедури митного контролю та митного оформлення товарів, яка полягатиме у впровадженні нових форм та методів здійснення митного контролю в країні.

Список використаних джерел

1. Бондаренко І. Митні послуги / І. Бондаренко // Митна справа. – 2019. – №6. – С. 4-11.
2. Вакульчик О.М., Єдинак Т.С., Книшек О.О. Використання досвіду ЄС в побудові системи законодавчого та методичного забезпечення митного постаудиту в Україні. Вісник Академії митної служби України. Серія: «Економіка». 2019. № 2 (50). С. 11-23
3. Голомозий В.М. митне регулювання: навч. посібник /В.М.Голомозий, Л.А. Панкова, О.Ю. Григор'єв [та ін.].– Лівів: Львівська політехніка, 2016.– 240 с.

4. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: підручник: [навчальне видання] / О.П. Гребельник. – К.:ЦНЛ, 2016. – 696с.

5. Дьомін Ю. Митний процес у діяльності митних органів / Ю. Дьомін // Вісник прокуратури. – 2017. – №4. – С. 45-49.

6. Митний Кодекс України. – редакція від 24.10.2020, підстава – 924-IX
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

Okulicz-Kozaryn W.,
Doctor Honoris Causa,
Professor of National Louis University, Poland

Simakhova Anastasiia,
Doctor of Economic Sciences,
Professor of the Department of
Business Analytics and Digital Economy
National Aviation University

THE TREND OF FINANCING EDUCATION IN POLAND AND UKRAINE

One of the problems of modern education is weak and/or inefficient funding. The aim of the study was to obtain a general picture of education funding from the state budget in Poland and Ukraine.

The social sciences consist of many elements, including educational systems. In turn, educational systems include pupils and students, parents, state bodies, university and school teachers, university and school leaders, etc. The education systems are impacted by globalization processes, concerning to which all global trends like socialization, integration, regionalization, etc. change education (Sardak et al, 2017). That is why there are many problems of the educational systems.

One of the problems of modern education is weak and/or inefficient funding. One example was published in a scientific journal in Pakistan (Nasrullah et al., 2021). Survey respondents reported inefficiency of the centralized financing in the education system. The second one describes the inefficient use of public funds at a Polish university (Okulich-Kazarin, 2021). These examples are of great social, scientific and practical importance.

This study was carried out by the authors since May 2022 till January 2023 in Poland and Ukraine. It was focused on the analysis of trend lines of the public finance in the field of education services in Poland and Ukraine since 2010 till 2019.

The limitation of the study is the fact that the authors studied the dynamics of state funding in higher education in Poland and education in Ukraine. This could be considered a disadvantage of the study if the authors compared these trend lines.

However, the aim of the study was to obtain a general picture of education funding from the state budget in the two countries.

The following research methods were used:

- general scientific research methods;